

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΚΑΙ Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟΥ ΒΑΜΒΑΚΟΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ.

ΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΕΣ εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς ἔσω καὶ ἔξω Ἑλλάδος ἀναγνώστας τοῦ Ἡμερολογίου ἓνα τῶν κορυφαίων ἐν Αἰγύπτῳ ὁμογενῶν, τὸν κ. Ἑμμ. Α. Μπενάκην, τὸν κατέχοντα τὰ σκῆπτρα τῆς αὐτοῦ βαμβακεμπορίας, δὲν κρίνομεν ἄσκοπον νὰ διαλάβωμεν βραχέα τινα (1) περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου κλάδου, ἐν ᾧ ἔδρασε καὶ διαπρέπει ὁ συμπαθέστατος ἀνὴρ, ὁ τοσαύτας ἐπιτελέσας προόδους ἐπὶ μίαν εἰκοσιπενταετίαν, ἀφ' ἧς δηλαδὴ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ γνωστοῦ παγκοσμίου οἴκου Choremī—Benachi et Co, ὥστε ν' ἀναγάγῃ αὐτὸν εἰς τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς Αἰγύπτου ἐμπορικῶν καταστημάτων. Ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἐκ τῶν 854,853 δεμάτων, τῶν κατὰ τοὺς ἐπισήμους στατιστικούς πίνακας ἐξαχθέντων ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ 7θρίου 1899 μέχρι Αὐγούστου 1900, ὁ οἶκος Choremī καὶ Benachi ἐξήγαγε τὰ 98,784 δέματα εἰς ὅλα τὰ κέντρα καταναλώσεως, Λίβερπουλ, Μάνσεστερ, Γαλλίαν, Ρωσσίαν, Ἰταλίαν, Γερμανίαν, Ἰσπανίαν, Ἑλβετίαν, Ἰνδικὸν καὶ Ἰαπωνίαν· πρὸς δὲ ὅτι αἱ θαυμάσιαι αὐτοῦ ἐκκοκιστικαὶ μηχαναὶ ἐν Κάφρ-Ζαγιάτ, Ζαγαζίκ, Βίρκετ καὶ Μανσούρα, πρυτανεύουσιν ἐν τῇ ἐλληνικῇ, καὶ αὐτῇ ἔτι τῇ διεθνεί, βιομηχανίᾳ τῆς Αἰγύπτου.

Θὰ ἦτο πέραν τῶν ὁρίων τῆς παρούσης μικρᾶς πραγματείας νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ὁ βάμβαξ δὲν ἦτο ἄγνωστος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Αἰγύπτῳ, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν βαμβακερῶν ἰνῶν τῶν περιβαλλουσῶν τὰς μουμμίας καὶ τὰ πτηνὰ αὐτῆς, καὶ ὅτι ἡ καλλιέργεια αὐτοῦ, εἰσαχθεῖσα κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἰταλίᾳ, γνωσθεῖσα δὲ εἰς Ἰσπανίαν κατὰ

(1) ΣΗΜ. — Τοῦτο θέλομεν πράττει καὶ ἐν τῷ μέλλοντι φρονούντες ὅτι ὁσάκις παρουσιάζομεν διακεκριμένην τινα φυσιογνωμίαν ἐν τῷ ἔσω-τερικῷ, ἀποβαίνει οὐχὶ ἀνυσιτελής ἡ ἀνάλυσις τοῦ κλάδου ἐν ᾧ αὕτη δρᾷ καὶ διαπρέπει.

τὸν 2ον μ. Χ. αἰῶνα, ἐγενικεύθη μόνον κατὰ τὸν 10ον καὶ 12ον ἀνὰ τὴν Ἰθνηρικὴν χερσόνησον, ἐνεφανίσθη εἴτα ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν 16ον καὶ ἐκεῖθεν διεδόθη εἰς ὅλην τὴν ἡπειρωτικὴν Εὐρώπην. Ἡ ἱστορικὴ αὕτη περίοδος περὶ βάμβακος θ' ἀπετέλει κεφάλαιον μακρᾶς μελέτης, περιέργου ὄντως καὶ λίαν διδακτικῆς. Διὰ τοῦτο θὰ περιορισθῶμεν νὰ σκιαγραφήσωμεν, ἐν ἁραιαῖς γραμμαῖς, τὰ περὶ τῆς παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως τοῦ τοῦ εἶδους τούτου κατὰ τὰς τελευταίας ἐπισήμους στατιστικάς.

Ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῶν ἐπιδοθεισῶν εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ βάμβακος ἐπίφθονον ἀνέκαθεν θέσιν κατεῖχον αἱ Ἠνωμένα: Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἧς οἱ πρῶτοι ἐξερευνηταὶ ἀναφέρουσιν ὅτι ἦτο ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἰθαγενέσι πλήθυσμοις, ὅχι ὅμως ἀντικείμενον συστηματικῆς βιομηχανίας καὶ ἐμπορίου. Μόνον περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος ἐπιχειρηματικοὶ τινες νόες ἀπεπειράθησαν νὰ συστηματοποιήσωσι προϊόν τόσῳ ὠφέλιμα εἰς τὰς βιωτικάς χρεῖας καὶ νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς τὴν γηραιάν Εὐρώπην, ἄγνωστον τέως αὐτῇ. Ἀλλ' αἱ πρῶται προσπάθειαι ἀπέτυχον, μόλις δὲ τῷ 1780 ἐγένοντο ἀπόπειραι τελεσφόροι. Ἀλλὰ καὶ τότε ἡ ὅλη ἐξαγωγή τῶν Ἠν. Πολιτειῶν ἀνῆλθεν εἰς δέκα μόνον δέματα, σταλέντα εἰς Κίναν καὶ Ἰαπωνίαν, ὅπερ ποσὸν ἐντὸς ἐνὸς αἰῶνος ἔμελλε νὰ ἀνέλθῃ εἰς ἐννέα ἑκατομμύρια δεμάτων κατὰ τὴν ἐπίσημον στατιστικὴν τοῦ 1891! Ἡ Χάριν περιεργίας παραθέτομεν τὴν χρονολογικὴν ὧδε κλίμακα.

Τῷ 1830 δέματα	1,000,000	1870 δέματα	4,352,317
» 1840 »	2,000,000	1878 »	5,000,000
» 1850 »	3,000,000	1885 »	7,000,000
» 1860 »	3,826,086	1894 »	7,500,000

Κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ ἐτήσιος ἐσοδεῖα κυμαίνεται περὶ τὰ 10,000,000 δέματα.

Ἐκ τῆς Ἀφρικῆς μόνη ἡ Αἴγυπτος ἐναθρύνεται ἐπὶ σπουδαία παραγωγῇ, αἱ δὲ ἐσοδεῖαι αὐτῆς ποικίλλουσι μεταξὺ τῶν 51)2 καὶ 71)4 ἑκατομμυρίων. Σημειωτέον ὅτι 71)2 ἢ 73)4 καντ. ἀποτελοῦν συνήθως ἐν δέμα. Οἱ ἐξῆς ἀριθμοὶ δεικνύουσι τὴν προϊοῦσαν αὕξησιν τῆς παραγωγῆς.

Τῷ 1869 καντ.	1.303,156	1881 καντ.	2,912,073
» 1870 »	1.362,514	1882 »	2.284,250
» 1871 »	1.970,919	1883 »	2.694,000
» 1872 »	2.044,254	1884 »	3.615,701
» 1873 »	2.298,942	1885 »	2.923.450
» 1874 »	2.538.351	1886 »	2,931,391

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΑΚΗΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Μεγάλου ἐμπορικοῦ Οἴκου
Choremi — Benachi et Cie.

» 1875	» 2.106,699	1887	» 2.437,000
» 1876	» 2.773,258	1888	» 2.723,000
» 1877	» 2.593,670	1889	» 3.183,000
» 1878	» 2.683,749	1890	» 4.072.500
» 1879	» 3.198,800	1891	» 4.672,520
» 1880	» 2.776,400	1892	» 5.118,150

Κατὰ τὰ τελευταῖα δὲ ἐφεξῆς ἔτη ἡ ἐσοδεία ἔβη αὖξουσα. Ὁ ἐξαγωγικὸς πίναξ Ἀλεξανδρείας τῷ 1901 ἐδείκνυε 6.450, 740 καντάρια.

Εὐκαιρον ἤδη νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι τὴν πρώτην ὥθησιν εἰς αὖξιν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ παραγωγῆς ἔδωκεν ὁ Ἀμερικανικὸς πόλεμος τοῦ 1861, καθ' ὃν ἡ ἐσοδεία τῆς Ἀμερικῆς κατῆλθεν εἰς 2 ἑκατομ. δέματα. Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, ἡ γνωστὴ ἐν τῇ ἐμπορικῇ ἱστορίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βαμβακολιμός», διαρκέσασα μέχρι τοῦ 1865, περιήγαγεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἑνδεῖαν ὀκτακοσίαις χιλιάδα ἀνθρώπων, ἀποζώντων ἐκ τῆς βιομηχανίας τοῦ βάμβακος. Τότε ἀνεδείχθησαν ἐν Αἰγύπτῳ πολλοὶ ἑλληνικοὶ οἶκοι, ἐν οἷς καὶ ὁ τῶν Χωρέμη - Μέλλερ καὶ Σα, ἐγένοντο δ' ἐξ ἄλλου μεγάλαι καταστροφαὶ ἐπιχειρηματιῶν καὶ κερδοσκόπων Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς, ἐνθα ἡ ἀπροσδόκητος λῆξις τοῦ πολέμου ἐπωνομάσθη «Ἐμπορικὸς Σεισμός».

Ἡ παραγωγή τῆς Κίνας καὶ Ἰαπωνίας ἀνέρχεται εἰς 450 ἑκατομ. κοιλόγραμμα (220 κοιλὰ ἀποτελοῦσιν ἓν δέμα), καταναλισκομένη τὸ πλεῖστον ἐν τῇ χώρᾳ. Γνωστὸν ὅτι οἱ Σῖναι ἔκπαλαι κατεγίνοντο εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ βάμβακος, ἀνακαλύψαντες ἐν ἔτει 200 π. Χ. τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν ἐξ αὐτοῦ χάρτην, διδάξαντες ταύτην καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις, παρ' ὧν τὴν παρέλαβον οἱ Ἰσπανοὶ τὸν 11ον αἰῶνα.

Καὶ αἱ Ἰνδαίαι ὡσαύτως ἀμιλλῶνται ἐν τῇ παραγωγῇ τοῦ εἶδους, ἐξαγαγοῦσαι τῷ 1891 ὑπὲρ τὰ 3,000,000 δεμάτων.

Τὸ Τουρκεστὰν ἐν Ἀσίᾳ καὶ ὁ Καύκασος ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ρωσίᾳ εἰσὶν ἀξιόλογα κέντρα παραγωγῆς, ἐνισχυόμενα διὰ πολλῶν προστατευτικῶν μέτρων τῆς ρωσικῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν λίαν εὐμενῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν. Βελτιοῦται δ' ἐπαισθητῶς ὁ ρωσικὸς βάμβαξ καὶ σπουδαίως προάγεται ἡ καλλιέργεια καὶ παραγωγή. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑφαντουργία καὶ ἡ κλωστοῦφαντικὴ ἀναπτύσσονται μεγάλως ἐν Ρωσίᾳ, ἀπασχολοῦσαι νῦν ὑπὲρ τὰ 4,000,000 ἐργατῶν καὶ ὑπὲρ τὰ τρισχίλια ἐργοστάσια, ἀποφέρουσαι δὲ περὶ τὰ 485 ἑκατομ. ρουβλίων, ἥτοι 48 1/2 ἑκατομ. λιρῶν Ἀγγλίας.

Ἐν Ἑλλάδι ἡ καλλιέργεια τοῦ βάμβακος εἶνε τόσον ἀκανό-

νιστος, ὥστε μόνον ἡ τῆς Λεβαδείας ἀξιοῦται ποιᾶς τινος μνείας. Ἡ ποιότης τοῦ λεβαδειακοῦ βάμβακος ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν τοῦ ἀμερικανικοῦ καὶ τῆς Νέας Ὁρλεάνης· λευκότετος δὲ καὶ μακροῖνος ὢν, θὰ ἡδύνατο, ἐπιστημονικώτερον καλλιεργούμενος, νὰ παρουσιάσῃ καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλ' ἡ πλουτοπαραγωγὸς αὐτοῦ καλλιέργεια προσκρούει κατὰ τῆς ἀμαθείας τῶν ἀγροτῶν, ἐκμηδενιζόντων πᾶσαν καινοτομίαν καὶ προσπάθειαν πρὸς βελτίωσιν διὰ κρεῖττονος μεθόδου εἴτε δι' εἰσαγωγῆς νέου εἶδους σπόρου εἴτε διὰ τῆς παραλλαγῆς. Καὶ ἐνῶ ἐν Ἀλφαρέττα, πολίχνῃ τῆς Γεωργίας· ἐν Ἀμερικῇ, ἀπὸ τοῦ 1891 καταβάλλονται ὑπεράνθρωποι ἀγῶνες πρὸς πολλαπλασιασμὸν ἐρυθροῦ βάμβακος, ἀνακαλυφθέντος παρὰ τινος ἀγρότου — βάμβακος, οὗ αἱ ἴνες, τὰ κάρυα καὶ τὰ φύλλα εἰσὶν ἐρυθρᾷ—, ἐν Λεβαδείᾳ τὸναντίον ἰγωνίζονται κατὰ πάσῃς νεωτεριστικῆς μεθόδου. Συμπολίτης ἐπιχειρηματίας, πειραθεὶς νὰ εἰσαγάγῃ αἰγυπτιακὸν βάμβακα, εὗρε τὴν ἀντίστασιν ἐκ μέρους τῶν παραγωγῶν, ἀρνούμενων νὰ μεταχειρισθῶσι τὸν δωρεᾶν παρεχόμενον σπόρον, ὥστε κατέφυγεν εἰς τὴν νύκτωρ δι' ἰδίων ἐργατῶν σπορὰν εἶδους γενικευθέντος καὶ εὐδοκιμήσαντος ἐν Αἰγύπτῳ. Ματαίᾳ πλὴν ἡ ἀπόπειρα. Ὁ καλλιεργητής, βλέπων φυόμενον παρὰ τὰ γνωστὰ καὶ φυτὸν ἄγνωστον, ἐφρόντισε νὰ ἐκριζώσῃ τὸ παρέρεισакτον. Ἡ παντελής ἐν Ἑλλάδι ἔλλειψις βιβλίων εἰδικῶν περὶ ἐκάστου κλάδου τῆς βιομηχανίας καὶ γεωργίας, καὶ ἐν γένει ἡ ἀσύγνωστος ἀπρονοησία τῶν ἀρμοδίων, ἐγκαταλείπόντων τὰ πάντα εἰς τὴν τύχην των, δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ τὴν ἀπελπιστικὴν ταύτην εἰκόνα νὰ παρουσιάσῃ. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅμως εἰς τὸ μέλλον. Ὁ νόμος τῆς προόδου θὰ ἐπικρατήσῃ καὶ παρ' ἡμῖν. Ὁ κ. Ἐμμ. Μπενάκης, ὁ καὶ πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐσχάτως ιδρυθέντος Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου, ὁ ἕνεκα τῆς μακροχρονίου αὐτοῦ πείρας καταστάς σπανία περὶ τὸν βάμβακα εἰδικότης, θὰ στρέψῃ — καὶ ὀφείλει βεβαίως νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἐπισπώμενος τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ἐν Ἑλλάδι, συντελῶν εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ αὐξήσιν τῆς καλλιεργείας διὰ τῶν φώτων αὐτοῦ καὶ τῆς πολυιδμοσύνης, ἀφοῦ εἶνε γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην κρίσιν τοῦ βάμβακος ἐν ἔτει 1862-1865 ὑπὲρ τὰς 50,000 δεμάτων ἐξήχθησαν ἐξ Ἑλλάδος, ὡς ἀναφέρει καὶ ὁ Ellison ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ.

Συνοφίζοντες τὴν μικρὰν ταύτην πραγματείαν εἰς τὰ περὶ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ Αἰγυπτιακοῦ βάμβακος κατὰ τὴν ἐσοδείας τοῦ 1899-1900, σημειοῦμεν ὅτι τὸ ὅλον τῶν ἐξ Ἀλεξανδρείαν

ἐξαχθέντων δεμάτων ἀνῆλθεν εἰς 854,853. ἐξ ὧν ἀπεστάλησαν			
Εἰς Ἀγγλίαν δέμ. 484,123	Ἰσπανίαν δέμ. 21,829		
Γαλλίαν » 80,414	Ἑλβετίαν » 42.423		
Ρωσσίαν » 74,811	Βέλγ. κ. Σουηδ. » 5.182		
Αὐστρίαν » 40,389	Ἰνδίας καὶ Ἰαπ. » 17.983		
Ἰταλίαν » 33,163	Τουρκίαν καὶ		
Γερμανίαν » 50,564	Ἑλλάδα » 970		

Ἐν τῷ πίνακι τῶν ὑπερτριάκοντα ἐξαγωγέων ὁ οἶκος Choremi Benachi κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, ἐξαγαγὼν 98784 δέματα εἰς τὰ ἀνωτέρω κράτη, πλὴν τοῦ Βελγίου, τῆς Σουηδίας, Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς προηγούμενους ἐξαγωγικούς πίνακας ὁ οἶκος Χωρέμη - Μπενάκη τάσσεται ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ, ἀπαριθμῶν ἐν ταῖς τάξεσιν αὐτοῦ στρατιὰν ὅλην Ἑλλήνων ὑπαλλήλων μεμορφωμένων, γλωσσομαθῶν, δραστηρίων, συνδυαζόντων πρὸς τὴν εὐφυΐαν καὶ τὸν ζῆλον καὶ ἡθους εὐγένειαν καὶ τρόπων λεπτότητα, μιμητῶν δὲ τοῦ παραδείγματος καὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ πεφιλημένου Διευθυντοῦ. Καὶ μολονότι γνωρίζομεν ὅτι θὰ προσκρούσωμεν πρὸς τὴν ἐγνωσμένην μετριοφροσύνην τοῦ ἀνδρός, ἀποστέργοντος ἐκ χαρακτῆρος καὶ ἀνατροφῆς ἐπαίνους καὶ ἐγκώμια, οὐχ ἥττον ὀφείλομεν νὰ μὴ παρασιωπήσωμεν κατὰ καθῆκον ὅτι ὁ κ. Μπενάκης τιμᾷ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα οὐ μόνον ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα τὸ μέγα αὐτοῦ ἔργον, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ, ὅπου ὁ διεθνὴς ἐμπορικὸς αὐτοῦ οἶκος συναλλάσσεται. Πρόεδρος ἀπὸ τοῦ 1889 τῆς ἀριστοκρατικῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λέσχης τοῦ Μωχάμετ Ἄλῃ, ἀπολαύει ἐξαιρετικῆς ὑπολήψεως παρὰ πάντων τῶν ἀλλοεθνῶν, ὡς δημαρχικὸς δὲ σύμβουλος συνετέλεσε τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἐξωράϊσιν τῆς πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ ὡς ἐπίτροπος τῆς αὐτόθι ἐλληνικῆς Κοινότητος ἐπροστάτευσεν καὶ ἐνίσχυσε τὰ τε ἡθικά καὶ ὕλικά αὐτῆς συμφέροντα.

Ἄωτον ἀφηρημάδας

Ὁ ὑπὸ πρῆτης. — Ἦλθεν ὁ ὑπὸ πρῆτης νὰ σᾷς ἐπισκεφθῇ....

Ὁ κύριος. — Ἀδύνατον ! Εἰπέ του πῶς εἶμαι ἀσθενής !..